

Doc dr sc Zoran Zoričić

Specijalist psihijatar

KB «Sestre milosrdnice», Zagreb

Tajnik «Hrvatskog društva za alkoholizam i druge ovisnosti» pri HLZ

Predsjednik «Hrvatskog saveza klubova liječenih alkoholičara»

Ubojstva za volanom

Rano jutros, u samom centru malog provincijskog gradića, vozeći pod utjecajem alkohola, dvadeset četverogodišnji mladić prešao je na suprotnu stranu i izazvao prometnu nesreću u kojoj su smrtno stradale dvije muške osobe. Sam je pritom prošao s lakšim ozljedama.

Ova se nesreća, kao jedna u nizu, na žalost desila na dan pisanja teksta. Dvoje ljudi, ničim krivi, ničim ne pridonoseći nesreći, izgubilo je živote. Zatekli su se tek spletom nesretnih okolnosti na određenom mjestu, da budu žrtve mladiću koji je neodgovornošću, preziranjem zakona i pravila dobrog ponašanja izazvao bijes i zgražanje opće javnosti.

Nije mi namjera u ovom tekstu suditi konkretnog mladića, i odmah navodim kako je on istodobno i krivac i žrtva sustava koji već desetke godina ne može stati na kraj stradanjima u prometu.

Puno se pitanja postavlja nakon ovakvih tragedija. Kao prvo, pitanje odgovornosti krivca, oko koje nitko ne dvoji, ali i javnost i zakon rade razliku između ubojstva i stradavanja u prometu pod utjecajem alkohola. Jasno, radi se o namjeri-sam vozač koji uzrokuje saobraćajnu nezgodu sa smrtnim ishodom sigurno nije htio usmrtiti druge ljude, ali, mogao je znati da je vožnja pod utjecajem alkohola (kod svih koncentracija, pogotovo većih) rizična, te da može dovesti do ovakve tragedije. Svi mi koji sa zaprepaštenjem i iskrenom sućuti žalimo poginule, i bijesni smo na krivca, ubrzo zaboravljamo na tragediju, pogotovo kad se i sami nađemo pred dilemom da li popiti koju čašicu, i potom sjesti za volan. Ono što prebacujemo drugom, sebi ćemo oprostiti, racionalizirajući svoju odluku za vožnjom pod utjecajem alkohola svojim iskustvom i sposobnošću vožnje, i eventualno malom prometnom udaljenošću poduzete vožnje. To je i razlog zašto svakodnevno na našim cestama tisuće vozača pod utjecajem alkohola nesvjesno cilja svoje žrtve.

Uloga nedužne žrtve saobraćajne nezgode može se desiti svima nama, i legalno je pravo svakoga od nas da tražimo da se rizik od takvih vozača svede na minimum. Kao stručnjak za alkoholizam smatram da pri tome povika na policiju o strožim i učestalijim kontrolama samo je jedan od imperativa, ne i najznačajniji. Ono znatno važnije možemo svrstati u dva pravca: prevencija rizičnog pijenja i rizične vožnje pod utjecajem alkohola na svim nivoima, te drakonsko sankcioniranje vožnje pod utjecajem alkohola.

Senzibilizacija javnosti za odgovornom konzumacijom alkohola, te još odgovornijom vožnjom ukratko se može svesti na načelo: ako si baš odlučio piti, popij jedno piće, maksimalno dva, i pritom izbjegavaj vožnju, a ukoliko si popio više, ni za živu glavu ne sjedaj za volan. Ova poruka treba bombardirati javnost iz dana u dan, počevši od prevencije kod školske djece, te svakodnevno kroz medije, uključujući prime termine, i biti dijelom financirana i iz drakonskih kazni koje će plaćati vozači pod utjecajem alkohola.

Drugi pravac je drakonsko povećanje zapriječene kazne za vožnju pod utjecajem alkohola, pogotovo za saobraćajne nezgode s teškim posljedicama. O tome kako će izgledati te kazne odlučuje zakonodavac, ali kao građanin smatram da oduzimanje vozačke dozvole na više godina, u slučaju ponavljanja prekršaja i trajno, treba biti imperativ. U obzir dolazi i oduzimanje vozila, ukoliko ne može platiti izrazito visoke novčane kazne. Svjestan sam da je nepopularno s moje strane govoriti o potrebi povišenja kazne, pošto i sam osobno čitajući slične prijedloge znam osjećati nelagodu i povremeno neslaganje. Ali, gospodo, u ovom se slučaju radi o životima koji mogu biti sačuvani, te se sutra u ulozi žrtve možemo naći vi ili ja, ili još i gore, vaše ili moje dijete. I, zašto ne reći na kraju, ukoliko ovo ne shvatimo najozbiljnije, kao osobni i društveni prioritet, možemo se naći i u ulozi krivca, koji sjedajući pripit za volan oprašta sebi balvan u vlastitom oku, vrišteći zbog trna u tuđemu.